

BUTLLETÍ

**de l'Associació d'Alumnes
Obrers de l'Escola Industrial
de Vilanova i Geltrú**

Publicació mensual

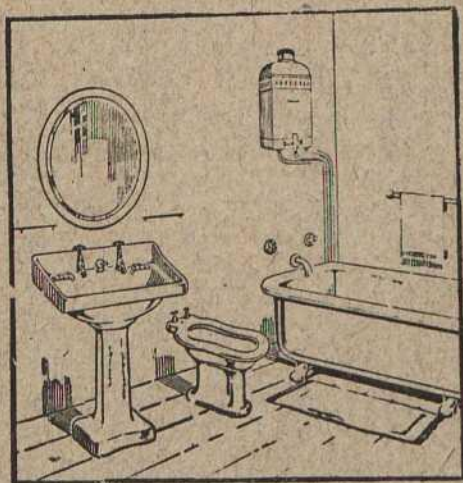
**Portaveu de
l'Associació**

Any IX

Núm. 77

Bañeras Lavabos
Calentadores
Waters Bidets
Cuartos de baño

WATER-CLOSETS
sin depósito
por medio del
Fluxómetro
"Iberia"

Funcionamiento
admirable

Calentadores "IRIS"
para cuarto de baño

Inexplosibles,
sólidos,
seguros
y de gran
rendimiento

Más de 4.000
instalados en
Barcelona

Garantizados
por 10 años

JAIME SAURET

7, PELAYO, 7

BARCELONA

FILLS de JAUME PUJOL I BAUSIS

FABRIQUES DE PRODUITS CERAMICS

PAPEL
DE
FUMAR

BAMBU

BARBUDEN DE LINTA CHINA

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Los productos de esta marca son de primera calidad y se fabrican en China.

Trabaja por a obra, granos, tallas,
algunos, piques, esculturas, torres,
pantanos, lápidas, etc., etc.

Distribuidor: 83 : Tel. 3033 - Barcelona

FILL de JAUME PUJOL I BAUSIS

FÁBRIQUES DE PRODUCTES CERÀMICS

Mosaic de Grés

Rajoles corrents
i fines de porcel·lana

Gerreria, etc., etc.

Despatx : Carrer Tallers, 9

BARCELONA

Construccions en marbres i pedra

P. Gallés Alegre

Marbrista

Treballs per a obres, graons, taulells,
aigüeres, piques, escalfapanxes, tombes,
panteons, làpides, etc., etc.

Diputació, 82 : Telèf. 30545 - Barcelona

CARGADOR DE TINTA CHINA

una novedad que facilita mucho el trabajar con tinte china.

Sus ventajas:

Depósito irrompible de caucho vulcanizado, de fácil manejo.

El tira líneas o el pincel se llenan en dosis exacta mediante una presión del dedo.

No se ensucian ni el dibujo, ni las manos.

La tinta china puede gastarse hasta la última gota; está protegida contra el polvo.

Las papelerías y casas del ramo mantienen un depósito del cargador de tinte china Pelikan.

GUTHRIE WAGNER - HANNOVER

CAMISERIA CORBATERIA
MITGERIA · GÉNERES DE PUNT

MAS I ROCA

CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, PORTAFERRISSA, 26
Telèfon 17642

16, FONTANELLA, 16
Telèfon 12211

BARCELONA

HIJO DE MIGUEL

MATEU

FERROS

ACERS

TUBS

BIGUES

MAQUINARIA

UTILLATGE

CONSTRUCCIONS

BARCELONA

VALENCIA

BILBAO

MADRID

BANCO DE VIZCAYA

CASA CENTRAL : BILBAO

Capital : 100.000.000 de pessetes

Reserves: 50.000.000 , ,

SUCURSAL A VILANOVA I GELTRÚ : PLAÇA CONSTITUCIÓ, 14

Comptes corrents en pessetes amb interessos del 2 %, al 4 i $1\frac{1}{2}$ % anual segons sia a la vista o a termini. Comptes Corrents en Francs, Lliures, Dólar, etc., abonant interessos segons moneda.

CAIXA D'ESTALVIS. — S'abona l'interès anual del 3 $\frac{1}{2}$ % i 3 $\frac{3}{4}$ % posant-se a disposició dels imponents, **completament gratis**, unes elegants **guardioles** d'acer brocejat, amb encaixos per a la introducció de monedes i bitllets de tots tamanys, provistes d'un mecanisme que priva l'extracció de la quantitat dipositada en forma que únicament pot obrir-se mitjançant la clau que el Banc té en son poder. **Es el procediment més adaptat per a fomentar l'estalvi.**

COMPRA-VENDA DE VALORS.

Amb pòlissa de Corredor col·legiat.

DESCOMPTE I COBRO DE CUPONS pagant-se el mateix que en els Bancs de Barcelona. Prèstecs i Crèdits mitjançant garantia de valors.

Tota classe d'operacions de Banca i Borsa.

Butlletí de l'Associació d'Alumnes Obrers de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ PER ALS NO SOCIS :

Semestre . . . 1'75 Ptes.

Any 3'50 >

Número solt. 0'30 >

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ :

Ateneu de Vilanova

i Geltrú, Rambla

Principal, núm. 10

Del contingut dels treballs
que es presentin per a la seva
publicació, en seran respon-
sables els seus autors.

DE CARA A L'AVENIR

UN dels problemes que ha estat atacat més a fons pel Govern de la República és el que es refereix a l'ensenyament, dictant una sèrie de decrets i creant i reorganitzant diversos organismes, per tal que les funcions que tenen relació amb l'ensenyament tinguin tota l'eficàcia desitjable, i els cabals que en instrucció s'esmercin rendeixin els resultats positius que hom espera de totes les reformes que es posen en pràctica i més si aquestes afecten a una branca tan important.

Els governs anteriors a la dictadura, encara que dediquessin atenció a l'ensenyament no ho feien amb la intensitat que requereix un assumpte de tanta transcendència i més aviat enfocaren llur actuació en dotar d'escoles tècniques i professionals a diverses regions; actuació portada en un sentit arbitrari, és dir, sense obeir a normes fixes previament estudiades, sinó al caprici o a la influència dels qui consideraven que en tal o qual ciutat de la península s'hauria de crear una Escola tècnica, encara que aquesta no respongués a les necessitats ni al que era peculiar del lloc on es pensava implantar-la.

Existia la idea, temps ha preconitzada, de crear bons tècnics, degut als aires que venien de l'estranger, on aquesta mena d'ensenyament era molt superior en general al que nosaltres teníem.

Les Escoles d'Indústries existents a Espanya no responien, apart de molt poques, i entre elles la nostra, a les esperances que hom hi posà. Moltes d'elles careixien del material més indispensable, i l'ensenyament pràctic era un mite. Les hi mancava, demés, l'ànima, el sentiment de voler enlairar l'ensenyament tècnic al nivell que corresponia i les hi mancava, també, una base fonamental, que no era altra que la preparació pedagògica dels professors i alumnes.

Per això les Escoles Industrials en general, no donaren a Espanya el rendiment que donen en altres països, on els professors i alumnes han passat abans per les altres Escoles de l'Estat, i com que en aquestes existeix un mètode de preparació adequat, en ingressar a una Escola tècnica i en seguir els estudis en la mateixa, tant els mestres com els deixebles poden reeixir en llur missió, els

uns obtenint bons resultats en la seva funció directriu i els altres amb plena confiança en sí mateixos quan en acabar l'estudi han d'ingressar i aportar els seus coneixements a l'especialitat respectiva.

Ja hem dit abans que sortosament encara existien escoles que donaven a la indústria nacional i privada bons col·laboradors, els que, entre els tècnics d'Espanya, fan un paper lluïdíssim i res tenen d'envejar als estrangers; però això no és prou i no fa més que refermar la regla general, perquè si no fossin els que van a ampliar els estudis a l'estranger i els pocs que surten seleccionats de les escoles que també representen una selecció com establiments d'ensenyament tècnic, les indústries haurien encara d'ésser molt més tributàries del que ho són, d'homes d'altres països en quant a la direcció del funcionament de llurs treballs.

Els defectes de l'ensenyament tècnic s'aguditzaren més durant la dictadura, i escoles que havien servit d'exemple — cas de la de Vilanova — quedaren gairebé desertes. Regnava el caos en matèria d'ensenyament industrial.

Ja iniciada en aquests darrers temps una reforma radical en l'ensenyament tècnic, convertint les Escoles industrials en Escoles de Treball, és de creure que dins pocs anys, si els Govern hi tenen cura i els professors, que en general senten l'amor a l'ensenyament, secunden les iniciatives dels Govern, degudament orientats aquests pels organismes assessors, pendrà gran impuls l'ensenyament tècnic, i en lloc d'enviar alumnes a l'estranger, seran les altres nacions que portaran els seus alumnes a estudiar a casa nostra.

Per això tenim veritablement moltes esperances en la tasca de Marcel·lí Domingo en el Ministeri d'Instrucció Pública, no solament per la idea, plausible sempre, de crear més escoles per tal de reduir el nombre d'analfabets o fer-los desaparèixer del tot — ideal noble i generós —, sinó també en l'orientació de l'ensenyament, obrint les portes de les Universitats als realment capacitats per humils que siguin, i fent reformes transcendents en el funcionament de les Escoles Normals, perquè els mestres siguin bons mestres i per a que després instrueixin als ciutadans i els preparin degudament, tant si volen seguir la carrera pedagògica pròpiament dita, com si trien una funció docent especialitzada.

Es així com es fa obra constructiva i reconstructiva, i com desapareixen molts perills, ja que amb ciutadans *homes*, en l'ample sentit del mot, i amb homes *aptos* dintre la professió respectiva, s'avança ràpidament en el camí de la civilització i els paràsits i pertorbadors no troben ambient; milloren els pobles en la seva economia i van apropant-se de faisó pacífica al grau de benestar que tots volem assolir.

T. O. C.

II APLEC DE GERMANOR PENEDESENCA

El dia 17 de maig va celebrar-se a Capellades, el II Aplec de Germanor Penedesenca en la que hi prengueren part bon nombre d'associats de la Secció Excursionista de l'Ateneu i de la nostra Associació, així com un bon nombre d'inscrits a la Delegació local de «Palestra».

SANTIAGO RUSIÑOL

SANTIAGO RUSIÑOL ha mort. El cos de l'artista i escriptor alhora, ha pagat el seu tribut a la mare terra. El seu esperit, les seves obres, no moriran mai. Fou un dels homes més representatius de Catalunya.

Santiago Rusiñol era una de les figures més destacades de l'art i de la literatura catalanes. Pariones a la d'ell hi ha les de Guimerà i Iglésies.

Els seus quadros, bellíssims, tenen la màgica suggestió solament permesa als escollits. Amb el pinzell i amb la ploma ha fet sentir les emocions més diverses, arribant fins al cor dels qui han gaudit els seus escrits i vist representar les seves obres.

La paraula «simpatia» sembla que hagués estat inventada inspirant-se en el gran home que Catalunya acaba de perdre; tanta era la que es despenia de l'admirat autor de *L'alegria que passa*.

Durant el seu pas per la terra, com un perfum que es despregués de la seva figura, ha fet una tasca bella i romàntica, aconseguint justa fama tant en l'ordre literari com en l'artístic.

El pinzell de Santiago Rusiñol ha immortalitzat els jardins d'Espanya, i a Aranjuez, on es trobava plasmant a la tela un recó d'aquells formosos indrets, l'ha sorprès la Mort implacable.

El gran romàntic ha llegat un tresor artístic immens. Pintor per temperament i per vocació, el seu geni ha deixat fortíssimes petjades que perduraran en el món de l'art.

Si assolí un lloc eminent en el conreu de la pintura, com autor dramàtic arribà al cim de la glòria. Posseint dots rellevants d'observador i psicòleg, les seves obres mostren tots els defectes i qualitats de la gent i han obrat en el sentir del poble com un esperó per a corregir les tares col·lectives. La ironia ha estat el nervi de la tasca literària de Rusiñol, i la multitud ha sabut recollir, amb tot i la subtilesa dels conceptes del Mestre, la lliçó que tancaven.

Era un profund coneixedor de la gent, i quan s'hi encarava, aquesta, plena d'emoció, s'hi entregava i aprenia de comportar-se tal com volia el psicòleg. No deixava, però, rancúnies. Allixonava fuetejant suaument, i l'admiració del poble era el premi a l'obra de l'autor. *L'auca del senyor Esteve*, *La mare*, *El místic*, *El bon policia*, *La bona gent* i tantes altres, en són una prova.

Demés de la producció escènica, escriví innombrables treballs en prosa i en vers, sobresortint pel seu romanticisme les composicions *Jardí abandonat* i *Oracions*.

Humorista en grau superlatiu, el seu númen produí nombrosos exemplars d'aquest gènere de literatura, en el que també hi abocà la font inesgotable de la seva inspiració.

En Rusiñol era molt conegut en aquesta vila, on s'hi han representat totes les seves produccions escèniques, i on són molts que serveixen com un record estimat les seves obres.

Recordem encara, quan en els primers temps del Teatre Apolo, venia en Rusiñol junt amb el mestre Morera, a les representacions de les obres de l'Ignasi Iglésies.

Consignem també com un honor de vilanovins, que en un concurs de cartells per anunciar les festes de Carnaval, en Rusiñol hi va prendre part amb dibuixos acompanyats d'un lema on s'hi vessava el seu humorisme.

De temps més recent tots tenim a la memòria els dos formosos quadros que del gloriós artista suara traspasat, figuraven a la Tercera Exposició d'Art del Penedès i que tant admiraren els visitants.

La veïna vila de Sitges deu al Mestre Rusiñol la creació del museu «Cau Ferrat», llegat a aquella població pel seu fundador, i l'erecció del monument al Greco, que exorna el seu passeig de la Ribera.

Descansi en pau l'admirat artista i eximi literat, i serveixin aquestes ratlles com a testimoni de què el nostre BUTLLETÍ s'associa al dol que el seu traspàs ha produït a Catalunya i a Espanya.

E.

EL CONREU DEL COTO FINS A LA FILATURA

AMB el tema esmentat donà a l'Ateneu, el dia 2 de desembre de l'any passat, la tercera conversa-conferència de la sèrie organitzada per la nostra Associació, el nostre consoci i redactor del BUTLLETÍ, D. Salvador Inglada i Mateu.

Després de breus mots de salutació a l'auditori, que pronuncià el nostre company D. Pere Mestres i Albet, passà el conferenciant a desgranar la seva conferència dient que en acceptar la invitació que li feu la Junta Directiva de l'Associació ho va fer per aportar el seu humil gra de sorra a l'obra de cultura que aquesta entitat desenrotlla dins de Vilanova. Digué que va acceptar també, animat pel desig de trametre quelcom del què van inculcar-li els senyors professors de la nostra Escola Industrial i del què havia après en la seva curta vida de pèrit industrial dintre de les fàbriques de teixits. Expressà que procuraria que la seva dissertació fos una veritable conversa de divulgació dedicada més particularment als joves que freqüenten les aules de l'Escola Industrial.

Digué que, com era natural, dedicant-se a la indústria textil, parlaria de coses d'aquesta branca de l'activitat industrial, i concretant més el tema, que parlaria de «El cotó vist abans d'entrar a les fàbriques».

Per al descabdellament de la conversa, encara que no parlés de faisó extensa de Geografia ni de Història, de Química, Física o bé de Mecànica, tindria de valdre's, per al desenvolupament del tema, de les ciències esmentades, i més especialment, de la Botànica i de la Mecànica, car demés d'estudiar el cotó,

hauria d'explicar les màquines emprades per a la seva collita, desgranat i embalatge.

I entrant en el fons de la seva conversa, digué que el cotó són uns filaments que cobreixen les llavors que es troben dins del fruit d'una planta vulgarment anomenada cotoner, i que en Botànica és coneguda pel nom de *Gossypium*, havent-hi varies espècies, les quals enumera, esmentant els països i regions on es conreen, essent el de millor qualitat el nomenat Sea Island que es cull en diferents regions de l'Amèrica del Nord, especialment els Estats Units, qual país és el que produeix més cotó, essent alguna varietat d'aquesta planta la que s'empra més a Catalunya. També produeixen cotó les repúbliques del Brasil i Perú.

Parlà del cotó Jumel, que té tanta fama en el nostre comerç, del qual digué que es conrea a les vessants i delta del Nil, i que s'en diu aquell nom, perquè es compta que un ginebrí nomenat Jumel va portar llavors de cotó Sea Island a Egipte, i així prengué el nom de l'introduïdor. Després del Sea Island és el més apreciat en els mercats, i de tots els cotons, és el que té la fibra més resistent amb relació al seu diàmetre.

La major part de regions del món són aptes per a conrear-hi cotó, però les més indicades estan compreses entre els 40° de latitud N. i els 30° de latitud S., car la planta cotonera necessita climes càlids.

Hi ha nacions, principalment Anglaterra i França, que procuren fomentar i estendre el conreu del cotó en les seves colònies, per deixar d'ésser tributàries dels Estats Units, car el dia que aquesta potència no realitzés cap venda de cotó als Estats europeus s'haurien de tancar moltes fàbriques i seria la ruïna de la indústria textil de moltes nacions.

Esmentà els treballs que s'han fet a Espanya per a fomentar el conreu del cotó i com a dada d'interès digué que tot el que s'ha fet no ha estat cap novetat, puix el cotó no és planta exòtica. Els treballs que s'han fet a Espanya no poden qualificar-se d'assaigs, sinó de renovació del conreu del cotó, una restitució a la nostra agricultura, d'una riquesa que li fou pròpia en èpoques passades.

Digué el conferenciant que el coneixement i conreu del cotó són antiquíssims. 445 anys abans de la nostra Era, Herodot ja el cità en els seus escrits. Estrabó i Plini diuen que el trobaren a la India i a l'Alt Egipte. De la India s'estengué cap a Occident, passant a Grècia i a Itàlia.

A Espanya va començar a conrear-se el cotó durant el segle II; la producció, però, no va ésser apreciable fins al VIIe segle, encalçant prosperitat en els temps dels alarbs, tornant a decaure en ésser aquests expulsats de la Península, fins a l'extrem de què a l'acabament del XVIIIe segle solament es conreava per curiositat en algun lloc.

El cotó americà, en pocs anys, va imposar-se en els mercats europeus i anaren desapareixent les plantacions de la nostra terra, com també es deixà perdre la cria del cuc de seda, molt important en altres temps, i la raça d'ovelles anomenada merina, que produeix la millor qualitat de llana del món. El conferenciant acusà als governants d'Espanya per llur negligència.

La guerra europea, allisonant els industrials catalans, va motivar que aquests, per a tenir la primera matèria assegurada, emprenguessin la tasca del conreu del cotó en territori espanyol, aconseguint en pocs anys que s'en fessin plantacions, demés de varis punts d'Andalusia, a les províncies de Castelló, Tarragona, illa d'Eivissa i també a la província de Barcelona, al baix Llobregat. En 1922, al Prat, per primera vegada es plantaren alguns camps de cotó.

Tots els terrenys esmentats es troben a les latituds indicades per a que el cotoner pugui desenrotllar-se en les condicions degudes.

Digué el disertant que ell va tenir ocasió de veure i col·laborar en el treball del cotó espanyol.

Explicà després el procés de la planta des de la seva florida fins al moment de la collita del cotó per a ésser transportat a les manufactures.

Donà detalls de la collita del cotó, dient que és una operació molt entretinguda i per la qual són necessaris molts obrers per a realitzar-la dintre d'un termini relativament curt. Esmentà com exemple el que per a recollir cotó per a fer dotze milions de bales, són necessaris uns dos milions d'obrers, durant uns cent dies el seu treball.

A l'objecte de reduir les despeses i poder donar la matèria en condicions de més baratura s'han emprat varis tipus d'aparells recollidors de cotó, entre ells l'anomenat sistema «Thurman» amb l'ajuda del qual, sis o set obrers fan la mateixa feina que farien trenta sis collint el cotó amb les mans. Donà explicacions seguidament, respecte les característiques i funcionament de l'aparell.

Un cop collit es posa a assecar damunt d'uns canyissos o altres estres, fins que està en condicions per a ésser desgranat, operació que consisteix en separar les fibres de les llavors, éssent després aquestes seleccionades per a reproduir l'espècie o per a destinar-les a altres usos industrials.

Ressenyà seguidament els diferents tipus de desgranadores i les precaucions que s'han de prendre per a efectuar l'operació del desgranat, a l'objecte que no surti el cotó tacat, que no es trenquin les fibres, que no es barregin broses, etc., etc., coses que farien desmerèixer el preu de la mercaderia.

Explicà després que per evitar molts inconvenients i perills: foc, mullena, robatoris, etc., el cotó es disposa en bales de forma prismàtica o cilíndrica, fortament premsades.

Detallà les característiques i el treball de la premsa de la casa «Anderson, Clayton y C.^a», que és la que serveix per fer les bales marcades amb la inscripció AC. CO., que són les més ben acabades.

Feu notar que alguns comerciants poc escrupolosos, aprofitant-se de la propietat d'absorbir la humitat que té el cotó, el mullen, fent passar l'aigua per mercaderia, o bé hi barregen cotó de qualitat inferior al del tipus que correspon la bala, i n'hi ha que dins d'aquestes, per a fer més pes, hi posen fustes, pedres i terra, com s'ha pogut comprovar moltes vegades. Es veu que allò de passar gat per llebre és un vici general.

Les propietats del cotó que més influència tenen en el seu valor comercial i industrial, ja que el primer està supeditat al segon, són: longitud, finor,

resistència, elasticitat, color, brillantor, netedat, suavitat, homogeneïtat i higroscopilitat, i d'aquestes, les que més importància tenen per la filatura, són: la llargada, la finor, la netedat i la homogeneïtat.

Parlant de la composició i propietats químiques del cotó, digué que aquestes últimes són les mateixes de la cel·lulosa, i esmentà les matèries que tenen acció destructora sobre el cotó, i a les que és insensible. Afegí que pot resistir temperatures molt altes sense destruir-se.

Esmentà l'acció que sobre la cel·lulosa tenen els lleixius càustics concentrats, els quals escurcen les fibres i les inflen, donant-les-hi a la vegada una brillantor molt formosa que les fa semblar a la seda i que no és altra cosa que la sedalina o cotó merceritzat.

Exposà seguidament les fórmules químiques admeses de la cel·lulosa, esmentant la de Green i la de Cros.

Explicà la utilitat de l'examen de la fibra per mitjà del microscopi per a poder comprovar si ha estat collit a temps el cotó o abans de la seva completa maduresa, pels avantatges o inconvenients que a la indústria reporta l'haver-se procedit o no oportunament a la seva collita.

Acabà dient que el cotó és una de les primeres matèries més importants del món, pel moviment comercial i industrial que ocasiona, pels cabals immensos que movilitza i pels milions de persones que el treballen, essent una de les indústries transformatives que tenen més nombroses aplicacions.

La conferència, que fou il·lustrada amb projeccions, interessà molt a la nombrosa concurrència que emplenava el saló d'actes de l'Ateneu, essent molt aplaudit i felicitat l'amic Inglada en acabar la seva dissertació.

ANTOLOGIA D'ESCRITORS VILANOVINS

JOSEP ALEGRET I SAMÀ

1862 - 1909

ERA la casa Alegret d'aquelles que la vila ponderava per gran predicament i bona situació social, concepte que podia apreciar-se amb el tracte d'exquisida correcció i delicadesa del rememorat, a l'ensem que franquesa captivadora de simpaties per la seva acurada educació sàviament assimilada, que reflectia ademés en el port, si no *dandy*, distingit.

No és estrany, doncs, que davant d'un ésser com ell, modest i de maneres amables, fos sol·licitada la seva relació per innumbrables amistats, a les quals corresponia amb el màxim de noblesa, com cal a l'home idealista i generós. D'aquesta fusta era el nostre escriptor, la joventut del qual transcorregué riallera, com astre de lluïment, en l'antic «Círculo Villanovés», i després, degut a divergències sorgides amb altres companys enfront els dirigents que anomenaven per Senat, fundà en el coquetó Teatre Principal la «Juventud Villanove-

sa», formant en totes les empreses, i molt especialment en el quadro dramàtic d'aficionats.

Aleshores fou quan es manifestà en ell l'afició a escriure, i a no trigar gaire s'estrenava per la companyia d'En Felip Valldeperas (3 d'abril de 1887), i essent-ne protagonistes Adela Antiga i Enric Guitart, al Teatre Olimpo de Barcelona, la seva primera producció escènica en un acte i en vers, *¡¡Res...!!*, amb la col·laboració d'altre vilanoví, Agustí Ferreras, representada amb aplaudiment, que es repetí aquí, en ésser representada a la dita «Juventud» pel mateix autor i companys, i per la que havia escrit també alguns Testaments de Carnestoltes, com abans altres treballs per a periòdics locals i vetllades que tant sovintejaven a vila, llegides gairebé sempre de manera impecable pel propi autor, quan no declamades; poesies que es destacaven de les dels seus coterranis per l'elegància amb què sabia bastir-les i pel grau de depuració literària amb què les presentava.

Tota la producció d'aquest escriptor porta en sí el segell de finor i sensibilitat que constituïa la personalitat concebedora, malgrat que no podem dir que l'haguéssim coneguda copiosa, perquè si deixà cosa inèdita, pot donar-se per perduda.

Del què li havem conegut, en deduïm el concepte d'un excel·lit poeta, que causava perfectament les seves concepcions de manera harmònica amb l'aristocràcia, que el bon escriptor no pot eludir quan és part integrant del seu temperament espiritual.

Com autor de teatre, se l'hi representaren amb èxit en el desaparegut — i per nosaltres enyorat — Teatre Tívoli de la vila, la sarsuela, *Los baños de Santander*, i la revista satírica local, *El gran Puerto*.

La boja fortuna motivà el seu exili als vint-i-cinc anys, vers la pròdiga Argentina en recerca de negocis, en qual període, enyoradís d'aquesta terra, el poguérem tornar a veure per última vegada, ja que la seca, en una diada de Sant Joan, que ell havia cantat recordant les tradicions de la seva vila, amb el sol daurador d'espigues i colrador de roselles de porpra, el sorprengué en el més bell florir de la vida i com més li somreia la fortuna, i amb ella l'esperança de retornar, restant encara en una Amèrica, que si l'acolli amorosa, no era aquella la terra que ell desitjava per a l'etern repós.

R. FERRER I P.

A LA BONA MEMORIA DEL NOSTRE COMPATRICI EL MESTRE URGELLÉS

Descansa en pau. Reposan tas despullas
oh amic volgut, ja eternament en l'ombra.
Pasares de esta vida lo Calvari...
L'astre esplendent ahí, ja es á la postal

Lo sol ixent al despuntar l'aubada
rubleix de goig; y ab viu esclat de joya,
vergers florits y arbredas enramadas

endressan vers l'espai fragants aromas;
 trinan las aus saltironant alegres,
 y de per tot festívol cantic brotan
 l'himne entonant de la alegria inmensa...

Mes quan lo sol s'ha post! Quan la revolta
 de l'horitzó 'l mantell de la nit bruna
 l'ha revestit, restant la negra fosca
 per tots indrets, d'arreu fonda tristura
 s'ensenyoreix, defalliment y enyora!

Tu vares consagrarla ta existència
 entera al Art, donantne espesa prova
 en cent joyadas produccions; la flama
 de artista actiu te cimbella en la Gloria...
 y avuy pagan tribut a tas galanas
 creacions de ingeni musical los pobles;
 Arreu se escoltan los acords purissims
 que un y altre jorn brotaren de ta ploma.
 Astre esplendent que al Cel del Art brillares
 rublintos de armonías ab tas obras,
 t'has eclipsat per sempre! á tots deixantnos,
 oh amic del cor, en la més trista enyora!
 Si al veuret ans, ab lo sonris als llabis
 y la alegria al cor, la enhorabona
 dels teus admiradors sovint rebias
 per tos preuhats treballs, á ta memoria
 sols consagrar-te ja podrém des d'ara,
 servantne al pit per tú tristura fonda,
 sospirs de dol y llágrimes y resos.

¡Descansa en pau debaix la freda llosa!
 Tribut de admiració rebrá per sempre
 ton nom honrat que's llegirá en la historia;
 y al pregonar la gloria que alcançares,
 la gloria esmentará de Vilanova.

1 de febrer de 1897

* * *

PLANT D'AMOR

I

Encara recordo'l dia
 en que la vida mia,
 rublint de goig mon cor y de ventura
 jurá serme fidel... y may perjura;
 y avuy que del recort cerco la prova
 y cerco la veu pura
 del jurament sagrat que'm feu m'aymia,
 l'esglay al cor, rublintlo d'amargura,
 n'esmenta sa falsia,
 que ab altre, ella, tot d'una
 de serne esposa'n feu nova promesa

y amaga avergonyida
l'amor ab que's fingia...!
Y avuy la llum esplesa
d'aquelles nits d'amor als raigs de lluna,
la oviro ab greu dolor negrida y bruna!

II

Encar esguardo, a fora,
ta sombra encisadora,
altre Julieta, als ferros recolzada
de porticat balcó; y ab l'argentina
claror del astre platejat; restava
per sé'l goig nostre inmens, tant sols, a l'hora
d'aquella excelsitut l'unió divina.
¿No'n té ensembs que recort, no'n té anyoransa
d'aquellas nits, y greu y melanjia...
la en altres jorns bella estimada mia!
Protestas, ays d'amor que s'escapavan
ab planyerosa veu, font d'armonia,
de dins son pit ¿no'n té ja remembransa?
Ah! no, no ho has oblidat que, encar perjura,
deus recordar las nits de ma ventura!
i !
. !

III

¡Avuy que ja la vida
toca á son fi; que crida
ab ronca veu la Mort ma sort darrera,
escolta'l cant de ton amor d'un dia!
Serva en ton pit encar que llastimera
per ta impietat sens mida,
de l'arpa agonitzant trista armonia!
Agonitzant y tot, sols per tu rimo;
per a morir felís: perquè la gloria
dels angels que en lo Cel restan ditzosos
gosant goigs y venturas,
jamay jo tant l'estimo
com l'amo d'aquells jorns, dolsa memoria
de plers que els nostres cors assaborían,
perqué, ab l'amor, per ells tant sols vivíam!

JOSEP ALEGRET I SAMÀ

28 de novembre de 1886.

LA NOSTRA EXCURSIÓ ANYAL

El dia primer de maig, la nostra Associació realitzà la seva excursió anyal, tradicional en tal diada, essent enguany el lloc escollit, el pintoresc poble d'Olesa de Montserrat, on visitaren diferents manufactures de cotons establertes en la indicada població; essent en nombre respectable els associats que prengueren part a la mateixa, que va resultar un èxit.

SECCIÓ LITERÀRIA

ELEGIA ÍNTIMA

JA han passat massa anys d'aquella tarda calorosa del mes de juny. Els blats havien canviat el verd pel color daurat amb què els havia vestit llur maduresa. Tota la camperola brillava més refulgent que mai i els raigs roents del sol pesaven aplanats damunt les espatlles de segadors, i segadores curulles de formosor. Les garberes s'anaven apilotant a faisó de piràmides que atreïen la mirada encuriosida del vianant vingut de ciutat, poc acostumat als afers i plàstica camperols.

Remembrem una tarda de joia on l'amor tot ho sublimava.

Del braç de l'amada deixàrem la vila calmosa per eixir al defora a la recerca d'altra emoció i de l'esplai que més pogués endolcir ço que ambdós portàvem de sublim dintre els cors sadollats d'enamorament.

Hom diria que ella portava el sol dintre la pell bruna i satinada; el corall no era pas més vermell que els seus llavis ni les perles més blanques que el seu dentat; m'apareixia com si tots els oropells temptadors de què es val la boniquesa per a les seves seduccions, hi fossin agermanats. Caminava pel corriol amb la majestat del pavó, més captivadora que cap fada, més esbelta que els palmers i més gronxadissa que la mar. Tot s'ho enduia, tot ho absorbia. Si l'avar els seus tresors barra, ella generosa es plavia escampant als quatre vents la seva bellesa agomboladora.

Caminàvem pel camí de carro, relliscós i accidentat per solcs i rocs, que obstaculitzaven impossibilitant el pas segur, i a cada torçadura de peu els cossos cercaven l'equilibri amb l'apoi de l'un per l'altre, i la llaçada es feia més estreta, més íntima i més agraosa a cada sotragada, per les corbes i corbes, esses i més esses, i d'aquesta manera penetràvem pel bosc silenciós; d'aquesta manera, petjant sense pietat la brossa, arribàrem al lloc paradisiàc en acompliment del propòsit que d'antuvi ens havíem traçat.

Allí ens ajassàrem més que asseguèrem, servint-nos de catifa ginesteres i mareselves. L'oreig era portador d'un flaire sensual, suau com de roses i gardènies, perseguit pel murmur de les ones que el vent trametia.

Vells i deformats oliverars embellits capriciosament per extravagants formes deixaven veure per entre el brancatge la senyorívola masia neoclàssica que els hi servia d'esguard, com esclat diví del galant jardí rublert del lirisme del seu poeta, al peu de la plana verda i ombrejant.

Hi havíem entrat furtivament, atrevidament, com atrevit és l'amor, franquejant una part mig enderrocada del marge de tanca per la vorera del torrent engrossit per les pluges i torrentades, que va a morir a la mar lliscant pel guiatge del viarany fins traspasar el tou de la blana i flonja sorra, pensant que el nostre amor tot ho disculpava i allà l'amor hi era amarat per bategar de manera més punyent perquè tot hi convidava, tot hi feia bonic; perquè la bellesa de l'amada hi era encara més escaient, més corprenedora. La feridora lluentor

del sol projectava al seu entorn l'aurèola de verge que me la feia més captivadora i desitjable. Mai com aquella tarda havia pensat en fer-la meva, i sempre més seguí viva en mi la idea del maridatge per arribar ben prompte al tàlem nupcial. Mai no havia amat tant la vida, ni mai la terra m'ha semblat més bella.

Curull de llum, el clos, les carenes hi són encreuades encimbellant-se les unes amb les altres, com encantades pel concert del remoreig dels recons amagats entre les vessants de la boscúria, on el camí s'entortolliga dintre l'intrincat laberint imposant de vegetació luxuriosa.

Una dolcesa indescriptible queia com un vel damunt la terra.

Nosaltres havíem passejat també cobejants per la vall frondosa i verdejant, dominant l'amplada i majestat del paisatge, passant per sota el brancam de feble fullatge del pinar que un dia fou el mut testimoni de la nostra fe en els juraments de prometença.

A aquell bosc avui, sense la meva amor, l'hi manquen totes les gales; la catifa de ginesteres i mareselves, la simfonia de poètica florida, nota meravellosa del color animat pel sol roent sota un cel astral, em semblen crespons, desmais el frondós pinar, plorosos els olivers, d'absolta i funerari el piuloteig de l'ocellada; tot trist, tot desolat a faisó del cor; freda la calor del sol, enverinada la bauma i apagada la llum esperançadora de joia.

Ja el sol es colga entre el cel i la terra.

L'aire i la claror agonitzant, ofegada per la posta vermellenca com tenyida d'un roig de sang; el sol, ens assenyala en sa pesombre la fi de la jornada recordatòria d'un esclat de felicitat, de retorn impossible, a l'ensem que d'un temps el més venturós de fretura la vida del qual hi era fixada per la mentida d'un caient d'eternitat.

Les gestes de l'amor més plaent; els bells encants; tot l'encís de poesia i dolçors que aquell dia feliços fruïrem a pleret un i altre atuïts per prometedores ilusions que feien més vibrant l'incessant batec dels nostres pulmons envalentonats pel desig de possessió i la bauma sanitosa i vital de l'enyorat bosc, s'és tornat allau de neu i fredor, robadors de ventures, davant una eterna invernada de tristor.

ROMANTIC

JUNTA DIRECTIVA DE L'ASSOCIACIÓ

La Junta Directiva de la nostra Associació ha quedat constituïda de la forma següent: President, En Francesc Mestres i Estradé; Vice-president, En Manuel Tetas i Sala; Secretari, En Ramon Carbonell i Subiranes; Vice-secretaris, En Miquel Bernia i Susagna i En Lluís Arnabat i Roset; Tresorer, N'Anton Nicolau i Cortés; Comptador, En Ramón Nolla i Pastor; Vocals, N'Anton Garí i Curella, En Josep Garí i Miró, En Pau Mercader i Güell i En Joan Urgellés i Bertrán. Desitgem als volguts consocis que la componen una actuació ben encertada per bé de la nostra entitat.

LA SOLDADURA ELECTRICA

ESTA pràcticament comprovat que la soldadura elèctrica, en llurs múltiples i variades aplicacions, representa una economia enorme per la reducció de son cost comparat amb el que origina el procediment de juntar les parts integrants d'una obra metàl·lica per mitjà de reblons. En tuberies destinades a la conducció d'aigua potable, per exemple, permet d'utilitzar planxes d'acer d'espessor notablement més reduït, tenint, demés, l'avantatge de què les connexions soldades presenten una resistència igual al mateix acer.

El treball de soldadura elèctrica aplicat a la construcció d'edificis, instal·lacions de desecament, sistemes de desguàs, etc., etc., porta en sí mateix una economia notabilíssima en el cost total de la construcció. Aquesta i moltes altres fan que s'indiqui la soldadura elèctrica com procediment modern d'avantatges pràctics indiscutibles, demés dels que entren de ple en el terreny de la tècnica, i que hom l'utilitzi, de faísó preferent, en gairebé totes les construccions i instal·lacions metàl·liques. La manera d'emprar la soldadura ha experimentat, en aquests darrers temps, constants i importants avenços, passant de l'antic mètode de la fornal als de la soldadura amb termita, per mitjà de l'acetilè i l'electricitat.

L'art de soldar experimentà, ben recentment, un avenç notable quan en 1907 va aconseguir-se de perfeccionar la torxa d'oxiacetilè inventada en 1820. El mètode de soldadura amb termita, s'empra des de 1894. Aquest mètode, molt útil per la soldadura de grans seccions, exigeix l'ús d'òxid de ferro i alumina.

Indiscutiblement, té importància excepcional la soldadura mecànica de tipus elèctric, que consisteix en fondre amb la calor produïda per la descàrrega elèctrica els electrodos que han de cobrir el lloc que hom vol reemplenar, i és cosa ben sabuda, que no tots els electrodos ofereixen avantatges idèntics per a les soldadures. El ferro pur és, sense cap dubte, millor que l'acer ordinari, car aquest, degut a les seves impureses, produeix, per regla general, afegidures imperfectes, mentre que aquell, més uniforme en gasificació, es fon també uniformement a la temperatura adequada.

Nombrosos exemples podríem esmentar per a demostrar que la soldadura elèctrica s'empra actualment en gran escala, obtenint-se una economia enorme en el cost d'aquelles obres a les quals hom l'aplica, especialment en les hidràuliques, i pot ben dir-se que ha desterrat completament l'ús de la tuberia reblada; les reduïdes dimensions, però, que forçosament hem de donar a aquest treball, ens impedeixen donar més detalls, que l'allargarien excessivament. Afegirem, no obstant, que l'ús de la soldadura elèctrica no solament en obres d'enginyeria, sinó també en moltíssimes aplicacions industrials, tanca, demés de l'avantatge apuntat de sa indiscutible economia, el que representa un funcionament perfecte i la satisfacció plena i absoluta en son destí.

ALFONS USELETI

MARCEL·LI MARTÍ I MESTRES

VERITABLEMENT apesrats hem de donar la trista nova del traspàs del nostre benvolgut consoci, amic i company de Redacció, D. Marcel·lí Martí i Mestres, mort a l'edat que la vida ens dóna les prometes més falagueres.

Tot bondat i entusiasme, gaudia en Martí de l'estimació de quants el tractaren.

Pertanyia al personal docent de l'Ateneu, on hi feu tasca meritòria, acomplint l'objectiu noble d'aquella entitat, amb la qual hi estava identificat plenament. Quants en ésser homes recordaran a l'amic Martí, venerant sa memòria per haver-los alligonat preparant-los per emprendre el camí de la vida i instruint-los dels coneixements necessaris per ésser útils a sí mateixos i a llurs semblants!

Demés de les activitats com ateneïsta, posà el seu valer al servei d'altres entitats de caire artístic i educatiu, havent estat soci fundador i President en temps d'actuació difícil, de la extingida societat Foment del Ball Popular; fou Secretari de l'Orfeó Vilanoví i soci fundador de l'Associació d'Amics de la Música, dissortadament desapareguda, entitat de la qual va tenir a son càrrec la Secretaria durant un període bastant llarg; fou soci fundador de l'Orfeó Cossetània, en el qual, des de sa creació, va pertànyer al Consell Directiu, exercint el càrrec de Tresorer, havent donat gran impuls a la tasca artística de l'agrupació coral esmentada.

Dins l'aspecte polític va formar part de la Joventut Nacionalista «Els Almo-gàvers», i mentre funcionà dita societat, en Martí va ésser de son Consell Directiu, actuant de President en l'any 1922.

Totes les societats anomenades pogueren apreciar ben d'aprop les qualitats que adornaven al nostre malaurat company.

A la Redacció del BUTLLETÍ, encara que de faisó modesta, era un col·laborador molt apreciable; sempre trobava la nota oportuna per al nostre Noticiari, el petit detall que podia despertar cert interès.

En fer-nos ressó de la seva mort, la Redacció del BUTLLETÍ expressa la condolença més sincera, desitjant que a la dolor que afligeix a la seva mare, donya Dolors Mestres, sigui un lenitiu, com igualment a la demás família, la imponent manifestació de dol que va tenir lloc amb motiu de son enterrament, manifestació a la qual van associar-se ostensiblement, dedicant-li sengles corones, les entitats Ateneu, Orfeó Cossetània, Casal Catalanista i la nostra Associació, assistint-hi, ensems, demés de la representació genuïna de les mateixes, nombrosos associats, qui portaren a mans fins a sa darrera estada, el taüt que tan-cava les despulles del company difunt.

Fem testimoni del nostre condol a la senyoreta Roser Soler, promesa del finat.

Descansi en pau l'amic volgut a qui, en penyora de bona amistat i companyonia, el nostre portantveu li fa ofrena d'aquesta nota necrològica.

NOTICIARI

OFRENA

Uns bons amics i estimats consocis que formaren part de l'excursió que alguns elements de la nostra vila, pertanyents a la «Comercial Unió», realitzaren a la ciutat de Jaca, ens pregunten i ens és grat poder complaure'ls, que ens fem res-só de l'acte pietós que van retre als dos militars Fermí Galán i Angel García Hernández, dipositant damunt les tombes d'aquells màrtirs d'uns ideals que ells estimaven redemptors, unes llaçades i uns pomells de flors com delicada ofrena a la seva memòria.

FELICITACIÓ

El nostre compatrici, el jove N'Andreu Xicola i Cucurella, alumne becari de l'Ajuntament d'aquesta vila, a l'Acadèmia del Centre Artístic Musical, de Barcelona, ha obtingut, en els examens celebrats recentment i corresponents al curs 1930-31, les tres qualificacions més altes dels estudis de Teoria i Solfeig, primer i segon curs, i Piano, primer curs.

Felicitem al senyor Xicola per les distincions que l'hi han estat atorgades i al propi temps per l'interès demostrat en correspondre de faisó tan honrosa a la iniciativa de l'Ajuntament de la nostra vila, en nomenar-lo alumne becari de l'Acadèmia esmentada.

CONCERT MARIUS MONTSERRAT

Organitzat per la revista vilanovina *Prisma* va tenir lloc en l'elegant saló de festes del Foment del Treball, un concert de presentació com a pianista, del nostre jove compatrici En Marius Montserrat.

L'acte constituí una festa selecta en la que el concertista interpretà amb sentiment i de faisó acuradíssima les obres que integraven el programa, constituït per composicions dels mestres Chopin, Beethoven, Morera, Albéniz, Rachmaninov i Falla.

Agraïm la deferència tinguda amb nosaltres convidant-nos a l'acte esmentat i desitgem que el primer concert del jove Montserrat sigui l'iniciament de triomfs llegendaris que obtingui en la carrera artística suara començada.

HIDROAVIÓ GEGANTÍ

Als tallers Vicker, prop de Southampton, hi ha actualment en projecte un aeriplà que podrà transportar 160.000 lliures de càrrega de pagament, mentre que la capacitat de càrrega del «Do X» és de 9.000 lliures. Està fent-se el traçat especial de sis motors Rolls Royce de 900 cavalls de força cadascun per aquest gran hidroavió, el qual podrà encalçar una velocitat de 145 milles per hora.

En el nou aeriplà britànic hi haurà cambres per a quaranta passatgers, amb molt més de luxe de quantes s'han projectat fins ara per a aerioplans. La màquina serà construïda per al Ministeri d'Aviació i, després de botada, empenirà vols transatlàntics abans d'emprar-la en serveis regulars. El metall utilitzat en la construcció és uralmini, el qual és tan lleuger com l'alumini, però moltes vegades més fort. L'uralmini se sotmet a un procediment que gaurebé l'immunitza contra els efectes de l'aire i de l'aigua del mar.

L'hidroavió tindrà 107 peus de llargària per una amplada de punta a punta d'ales, de 174 peus; l'alçària tindrà 32 peus. L'estructura principal és d'acer inoxidable. L'encalç en vol d'aquest avió gegantí serà de 1300 milles aproximadament, basat en una capacitat de combustible d'uns 10.220 litres.

NECROLOGIQUES

El dia 23 de maig va ésser conduït a sa darrera estada el cadàver del qui en vida fou D. Jaume Blanch i Farrés, pare dels nostres volguts consocis D. Josep, D. Jaume i D. Joan, redactor aquest darrer del nostre BUTLLETÍ.

El difunt era un element actiu en el nostre Ateneu, al qual pertanyia des de molts anys, havent desempenyat, en època recent, el càrrec de Tresorer de l'entitat. Formava part també de la Secció Excursionista de la mateixa societat.

Fou President de la «Comercial Unió», càrrec que va ésser-li conferit degut a les simpaties i prestigi que gaudia dins el comerç de la vila.

En sa juvenesa fou un dels fundadors de la Joventut Federal, entitat per la qual, junt amb altres compatricis, treballà de ferm inclòs per a donar-li, demés del caire polític que ostentava seguint les idees de Pi i Margall, un sentit literari i social. En un certamen comarcal, sobre política i sociologia, celebrat per aquella agrupació l'any 1895, al nostre malaurat amic li foren atorgats dos premis per altres tants treballs que el Jurat considerarà mereixedors de distinció.

El partit republicà federal el portà a l'Ajuntament, havent desempenyat el càrrec de Regidor-Síndic de la Corporació municipal.

Home de bondat reconeguda, de caràcter amable i senzill, s'havia captat l'apreci general, com va demostrar-se a l'acte de son enterrament, al que hi acudí nombrosíssima concurrència.

Des d'aquestes ratlles testimoniem a la seva vídua, donya Dolors Boés, als amics esmentats i a la demés família, la nostra condolença.

—Des d'aquestes ratlles testimoniem el nostre sentiment als nostres estimats consocis D. Pere Mestres i Pastó i D. Pere Mestres i Albet, Secretari de la nostra Redacció, pel traspàs del nostre compatrici, D. Isidre Mestres i Pastó, germà i oncle, respectivament, dels amics esmentats, a la família dels quals fem extensiu el nostre condol.

Academia COTS

MONTADA A SIMILITUD DE LAS GRANDES INSTITUCIONES
DE ENSEÑANZA COMERCIAL E IDIOMAS DEL EXTRAN-
JERO · PROFESORADO PRACTICO ESPECIALIZADO, DE RE-
CONOCIDA PROBIIDAD, EXTRANJERO PARA LOS IDIOMAS

Casa central :

Avenida Puerta del Angel, 38

Apartado 782

Teléfonos 18953 y 75303

B A R C E L O N A

CLASES SELECTAS. - Distintos salones aulas para la se-
paración de ambos sexos, con todo el confort apetecible.

ASIGNATURAS : Letra Comercial, Ortografía, Correspondencia particular
y comercial, Aritmética y Cálculo Mercantil, Clasificación y Archivo, Prác-
ticas de Escritorio, Teneduría de conformidad a las leyes tributarias y Libro
de Ventas, Mecanografía en todos sus aspectos, Taquigrafía, Dibujo, Francés,
Inglés y Alemán.

Clases generales, cuota módica. Clases particulares para personas res-
pectables. Clases para la mujer, a 5 pesetas mensuales una hora diaria. Clases
generales alternas para JOVENES Y SEÑORITAS, convenientemente sepa-
rados, de Mecanografía, Taquigrafía y Francés, a 5 pesetas mensuales.

Cursos rápidos. **PERITAJE Y PROFESORADO MERCANTIL Y BACHI-
LLERATO.** La Academia Cots COLOCA oportunamente a sus alumnos
dignos y capacitados.

Clases a propósito para **atrasados** por efecto de enfermedad u otras causas.

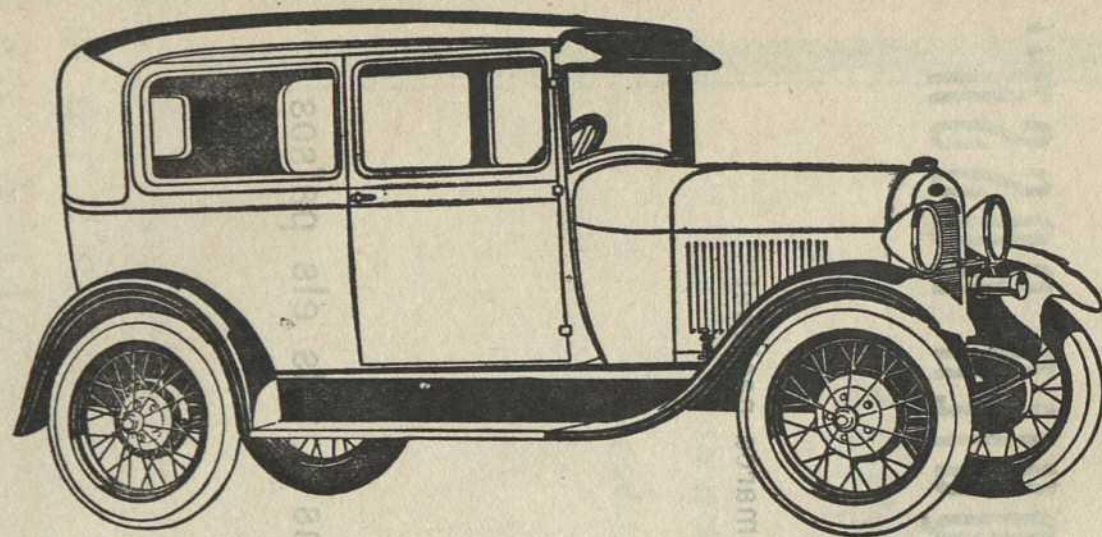
IMPREMTA ECONOMICA

Plaça de la Constitució, 10 - VILANOVA I GELTRU

IMPRESOS PER AL COMERÇ, LA
INDUSTRIA, OFICINES, CASES
DE BANCA, SOCIETATS, ETC.

ARTICLES PER A ESCRIPTORI.
PAPERERIA - ENQUADERNACIONS -
MATERIAL PER A DIBUIX I ESCOLAR

PERFECCIO - RAPIDESA - PREUS REDUITS

Talleres CABA

Agencia Oficial del

Lincoln *Ford* Fordson

AUTOS - CAMIONES - TRACTORES

Membrillo, 11

Teléfono 127

Villanueva y Geltrú

Vermouth "AQUILA ROSSA"

La primera marca nacional

Exportació de vins a tots els països

J. VENTOSA ROIG

VILAFRANCA DEL Penedès - BARCELONA - MADRID

U s e u u n a

Conway Stewart

l'estilogràfica econòmica

d'absoluta garantia.

Venda exclusiva a Vilanova :

Im pre m t a
E c o n ò m i c a

Plaça de la República, núm. 10

Jo SOC UN HOME MOLT
PRÀCTIC I ECONÒMIC

HE SATISFET EL MÀXIM
DELS MEUS DESITJOS
COMPRANT ELS

PANYOS

PER ALS TRAJOS I
ABRICS A LA GRAN
PANYERIA

LA TEXTIL CATALANA

DE LA FÀBRICA
directament al
consumidor, sen-
se intermediaris

Trinxeres des de **35 pessetes**

Esplèndids assortits d'estams garantits des de **40 Ptes.** «corte».

PER A OBTENIR UNA BONA CONFECCIÓ
disposem d'un excel·lent tallador de primer ordre i sols cobrem
60 i 75 Pessetes per les bones «hetxures» d'un vestit.

Panyos - Novetats - Confeccions

La Textil Catalana

Plaça de l'Àngel, 1 · **BARCELONA** · Via Laietana, 25